

mahkemece, davacı ortağın, konut tahsis edilmemesi nedeniyle davalı kooperatife yönelik tazminat istemi yönünden taleple bağlı kalınarak uyuşmazlığın esasının incelenmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılgılı gerekçeye dayalı olarak hüküm kurulması doğru olmamıştır. ... Dava tarihinde yürürlükte olan HUMK'nın 388/1/3. maddesi uyarınca, hükmün tarafların iddia ve savunmalarının özetini, anlaştıkları ve

anlaşamadıkları hususları, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delilleri, delillerin tartışılması, ret ve üstün tutma sebepleri, sabit görülen vakıalar ve bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebepleri içermesi gerekir. Kararlarda bulunması gereken gerekçeler sayesinde taraflar, hükmün hangi maddi ve hukuki sebebe dayandırıldığını anlayabilecekleri gibi, karar aleyhine kanun yoluna başvurulduğunda da HUMK'nın 428. maddesi uyarınca Yargıtay incelemesi sırasında

ancak bu gerekçe sayesinde kararın usul ve yasaya uygun olup olmadığı saptanabilecektir. Diğer bir anlatımla, Yargıtay denetimi ancak bir kararın gerekçe taşıması halinde mümkün olabilir. Açıklanmaya çalışıldığı üzere, mahkemece, tarafların tüm delilleri açıkça değerlendirilerek davanın hangi gerekçeyle reddedildiğinin karara yansıtılması gerekirken, yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesini, 6100 sayılı

**Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun
27. maddesinde düzenlenen
hukuki dinlenme hakkını ve
Avrupa İnsan Hakları
Sözleşmesinin 6. maddesinde
düzenlenen adil yargılanma
hakkını ihlâl edecektir.**

**T.C.
Yargıtay
23. Hukuk Dairesi**

**Esas No:2014/10329
Karar No:2015/6925
K. Tarihi:27.10.2015**

**MAHKEMESİ : Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi
TARİHİ : 10/04/2014
NUMARASI : 2011/669-2014/267**

Taraflar arasındaki kayıt kabul davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

– K A R A R –

Davacı vekili, müvekkilinin 06.04.2004 tarihinde, davalı S.S. B.. Bayındır Konut Yapı Kooperatifi'ne üye olduğunu, kooperatife, 10.000,00 TL kur'a katılım ve geri kalanı aidat olmak üzere toplam 32.250,00 TL ödediğini, kooperatifin

21.03.2006 tarih ve 2006/365 E. sayılı kararında, ilk konut tesliminin 2007 yılında yapılacağını belirtildiğini, 21.08.2006 tarihinde yapılan kur'a sonucunda, müvekkiline 46152/1 ada ve parselde,.... ..numaralı dairenin isabet ettiğini, daha sonra bu dairenin, kooperatifin kararı ile 46152 ada 3 parseldeki, ... numaralı daire ile değiştirildiğini, şerefiye bedelini de ödediğini, müvekkilinin kooperatifin 2006/365 sayılı kararında belirtilen yükümlülüklerinin tümünü yerine getirdiğini, ödemelerinin 2008 yılından, 2009 yılının ortalarına kadar devam ettiğini, ancak kendisine kur'a ile isabet eden dairenin tapuda H.. E.. adlı kişiye devredildiğini öğrenmesi sonucu aidatları ödemeyi bıraktığını, davalı kooperatife iki kez ihtarname göndermesine rağmen konuya ilişkin bilgi alamadığını, diğer davalı Kayser İnş. San. Tic. Ltd. Şti'nin kooperatifin yüklenicisi olduğunu, şirket müdürünün aynı zamanda kooperatifin kurucu üyesi olduğunu, bunun hukuken geçerli olmadığını, müvekkilinin kandırıldığını ileri sürerek, Ankara ili Etimesgut ilçesi, 46154 ada 3 parseldeki 18 numaralı dairenin tapusunun iptali ile müvekkili adına tescilini, bu mümkün olmazsa fazlaya ilişkin haklarının saklı kalması kaydıyla, 10.000,00 TL'nin ve 2007 yılından itibaren kira alacağını tespiti ile müvekkiline ödenmesini, 17.04.2013 tarihli ıslah dilekçesinde ise, bilirkişi raporunda, davalılardan Kayser İnş. Tic. Ltd. Şti.'nin dava konusu yerin müvekkiline düştüğünü bildiği halde çoğu aynı gün olmak üzere birkaç kez satış suretiyle el değiştirmiş olduğunu, bu satışlar üzerindeki tarihler dikkate alındığında davacıya ait olan bu gayrimenkulü davacıya vermemek üzere yaptığı hukuksuz işler olduğu hususlarına yer verildiğini, müvekkilinin alacağını (ödediği meblağların toplamı olan) 32.250,00 TL olduğunun tespit edildiğini belirterek, talebini 32.250,00 TL'ye artırarak, bu miktarın 20.11.2007 tarihinden itibaren en yüksek mevduat faiziyle birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar, davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve benimsenen bilirkişi raporuna

göre, davacının davalı kooperatife toplam 32.250,00 TL aidat ödediği, kendisine konut tahsisi yapılmasına rağmen, tahsis edilen konutun üçüncü kişiye satıldığı, konut tahsisi yapılamayan davacının talebini terditli olarak konut tahsis ve tescili, olmadığı taktirde tazminat talep ettiği, davacının yönetim kurulu kararı ile üyeliğe kabul edildiği, davalı şirket ile davalı kooperatif arasında arsa payı karşılığında inşaat sözleşmesi bulunduğu, davacı ile davalı şirket arasında herhangi bir sözleşme bulunmadığı, dava konusu 18 nolu dairenin kooperatif adına kayıtlı iken, davalı şirkete satıldığı, daha sonra sırasıyla dava dışı Mahmut Özkan Erşen'in, davalı H.. E..'ın, dava dışı Nejat Aşçı'nın, en son dava dışı Mehmet Murat Avcı'nın satın alarak malik olduğu, yargılama aşamasında davalı kooperatifin iflasına karar verildiği, bu şekilde davanın kayıt kabul davasına dönüştüğü, ortaklık payları için yapılan ödemelerin, kooperatifin sermayesini oluşturduğu, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 98. maddesi yollamasıyla, TTK'nın 480/3. maddesi ile pay sahiplerinin, sermaye olarak şirkete verdiklerini geri isteyebilecekleri, tasfiye payına ilişkin haklarının saklı olduğu, kooperatif ortakları tarafından yapılan ödemelerin ortaklığa verilmiş bir borç olmadığı, bu nedenle kooperatifin iflası halinde sermaye borcunu (ödediklerini) iflas masasına kayıt ettirmezler ise de, ancak pay cetveline göre paylaşım yapıldıktan ve İİK'nın 196. maddesi uyarınca tüm ödemelerden sonra masada para kalması halinde ortaklara ödeme yapılmasının mümkün hale geleceği, kooperatif ile yüklenici şirket arasında ve diğer davalı H.. E.. arasındaki temliklerin kooperatifi bağlayıcı olduğu, kooperatif dışındaki davalıların, davacı ve alacağı ile ilgileri bulunmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1- Dava, davacının kendisine tahsis edilmeyen konutun tapusunun iptali ve kendisi adına tesciline, bu mümkün olmazsa, tazminatın tahsili istemine ilişkin olup, yargılama sırasında mahkemece davalı kooperatifin iflasının açılması üzerine, davacı vekilinin 17.04.2013 havale tarihli ıslah

dilekçesi ile talebini sadece tazminata dönüştürdüğü ve bu şekilde davalı kooperatif yönünden de davanın kayıt kabul davasına dönüştüğü anlaşılmıştır.

Davacı tarafça temyiz dilekçesinde, tapu iptali ve tescil istemine yönelik temyiz itirazlarına değinilmemiş, ıslah dilekçesine konu zararın, davalı kooperatif ve davalı şirketin el ve işbirliği ile doğduğu ileri sürülerek, tazminat istemine yönelik olarak karar temyiz edilmiştir. Buna göre mahkemece, dava tarihi itibarıyla dava konusu taşınmazın tapuda maliki olan ve bu nedenle husumet yöneltilen H.. E..'ın tazminat istemi bakımından pasif husumet sıfatının bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken, esastan reddine karar verilmesi doğru olmamış ise, karar bu davalı bakımından sonucu itibarıyla doğru olmuştur.

Bu açıklamalara ve dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere göre, davacı vekilinin, davalı H.. E.. hakkında kurulan hükme yönelik temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2-Davacı vekilinin, davalı kooperatif ve davalı Kayser İnş. San. Tic. Ltd. Şti. ile ilgili temyiz itirazlarına gelince;

Davacının ıslah dilekçesindeki talebi, davalı kooperatif yönünden kooperatif üyeliğine bağlı, kendisine konut tahsis edilmemesi sebebiyle tazminatın tahsili, davalı şirket yönünden ise, kooperatifin önceki yöneticileri ile el ve işbirliği yapılarak, davacının zarara uğramasına sebebiyet verdikleri iddiasına dayalı, bir başka anlatımla haksız fiil sorumluluğuna dayalı tazminatın tahsili istemine ilişkindir.

Davalı kooperatife ortaklık hak ve sıfatına bağlı olarak dava açan kişinin, şayet yargılama sırasında bu ortaklık sıfatı sona erecek olursa, artık davayı takip ve sonuçlandırmakta hukuki yararı kalmaz. Bu husus dava koşulu olup, mahkemece de re'sen gözönünde bulundurulmalıdır. Davacının konut karşılığı tazminata ilişkin isteminin dinlenebilmesi için, davacının, davalı kooperatifin üyesi olması ve bunun açılan dava boyunca ve kararın kesinleşmesine kadar devam etmesi gerekir.

Yargılama aşamasında, davalı Kayser İnş. San. Tic. Ltd. Şti. yetkilisi tarafından sunulan beyan dilekçesinde, davacının,

davalı kooperatifin 20.08.2010 tarihli ve 32 numaralı kararı ile kooperatif üyeliğinden ihraç edildiği açıklanmış olup, ihraç kararının kesinleşmiş olması halinde, davacının üyeliğe bağlı konut karşılığı tazminat talep etmekte hukuki yararı kalmayacak, koşullarının oluşması durumunda, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 17. maddesine dayalı olarak, ödediği aidatlardan, genel gider payının düşülmesi ile bulunan çıkma payı alacağını talep etmesi mümkün olacaktır. Mahkemece, davacının kooperatif üyeliğinden ihraç edilip edilmediğinin, ihraç kararının kesinleşip kesinleşmediğinin araştırılması ve sonucuna göre hukuki yararın belirlenmesi gerekirken, bu hususun gözardı edilmesi doğru olmamış ise de; mahkemece, davacının kooperatif üyesi olduğu kabulüne ilişkin gerekçesi, davalı kooperatif iflas idaresi vekilince temyiz edilmediğinden, davacının kooperatif üyesi olduğu kabul edilerek, bu hususta bozma kararı verilmemiştir. Bilirkişi raporunda, üyeliğine karşılık konut verilemeyen davacının ödediği miktarı talep edebileceği sonucuna varılmıştır.

Anonim şirketlerde, TTK'nın 329. maddesinde, belli istisnalar haricinde şirketin kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği öngörülmüş, buna paralel olarak TTK'nın 405/2. maddesinde ise "Pay sahipleri sermaye olarak şirkete verdiklerini geri isteyemezler; tasfiye payına müteallik hakları mahfuzdur." hükmüne yer verilmiştir. Bu nedenle, anonim şirket ortağı ödediği sermaye miktarı için şirketten alacaklı olmaz. Zira, ortakların payları için yapılan ödemeler ortaklığın sermayesini oluşturur. Sermaye payı ise ortaklığa verilmiş bir borç olmadığından ortaklığın iflası halinde ortaklar kural olarak iflas alacaklısı olamazlar. Diğer bir anlatımla, ortaklar ödedikleri sermaye borcunu iflas masasına alacak olarak kaydettiremezler. Ancak, pay cetveline göre paylaşım yapıldıktan sonra ve İİK'nın 196. maddesi uyarınca faiz ödemelerinden sonra masada para kalması halinde pay sahiplerine ödeme yapılması mümkündür. Davacı ortağın kendisine konut tahsis edilememesi sebebiyle tazminat istemi, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 98. maddesi yollamasıyla, dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın

329. ve 405/2. (6102 sayılı TTK'nın 379. ve 480/3.) maddeleri kapsamında bir alacak olmayıp, iflas masasına kaydı mümkün alacaklardandır. Dairemiz'in 12.02.2013 tarih ve 2012/6955 E, 2013/752 K; 17.06.2013 tarih ve 3502 E, 4141 K; 21.06.2013 tarih ve 4136 E, 4294 K; 21.11.2013 tarih ve 5728 E., 7320 K; 18.03.2014 tarih ve 2013/8059 E., 2014/2038 K. sayılı ilamları bu yöndedir. Anonim şirketlerde sermayenin korunmasını amaçlayan ve ancak hisse senetlerinin şirketçe satın alınmasını yasaklayan, hisse senetlerinin başkasına devri suretiyle el değişikliğine imkan veren yapısı ve özelliği ile kooperatiflerin yapısı ve amacı aynı değildir. Anonim şirketlerde, hisse senetlerin, maliki olan ortakların kendi arasında veya dışarıdan birine devri mümkün ise de, çıkma mümkün olmayıp, sermaye payının ödenmemesi nedeniyle TTK'nın 407. maddesi uyarınca çıkarılma (ıskat) imkan dahilindedir. TTK'nın 329. maddesinde şirketin, kendi hisse senetlerinin maliki olmasının mümkün olmadığı ve bunun istisnaları açıklanmıştır. Diğer anlatımla, TTK'nın 405 ve 329. maddeleri uyarınca, ortakların hisse bedelini geri istemeleri mümkün olmadığı gibi, anonim şirketlerin de kendi hisse senetlerini geri alabilmeleri de mümkün değildir. Kooperatiflerden açık kapı ilkesi uyarınca istifa ve ihraç mümkün olup, çıkma payından kooperatif sorumlu olduğu gibi, üyenin konut karşılığı tazminat isteminden de sorumludur. Bu konuda yasa ve anasözleşmede bir boşluk bulunmamaktadır. Boşluk bulunmadığına göre, TTK'nın anonim şirketler ile ilgili düzenlemelerinin kıyasen uygulanmasına ihtiyaç da bulunmamaktadır. İflas halinde kooperatifin bu borca ilişkin sorumluluğu kaldıran bir hukuki düzenlemeye Kooperatifler Kanunun'da ve anasözleşmede yer verilmiş değildir.

Bu durumda mahkemece, davacı ortağın, konut tahsis edilmemesi nedeniyle davalı kooperatife yönelik tazminat istemi yönünden taleple bağlı kalınarak uyuşmazlığın esasının incelenmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılıgılı gerekçeye dayalı olarak hüküm kurulması doğru olmamıştır.

Öte yandan, davalı şirket yönünden mahkemece davacının iddiası

hakkında yeterli inceleme yapılmamış ve yeterli gerekçe gösterilmemiştir. Anayasa'nın 141/3. maddesi uyarınca, bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılmalıdır.

Dava tarihinde yürürlükte olan HUMK'nın 388/1/3. maddesi uyarınca, hükmün tarafların iddia ve savunmalarının özetini, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delilleri, delillerin tartışılması, ret ve üstün tutma sebepleri, sabit görülen vakıalar ve bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebepleri içermesi gerekir. Kararlarda bulunması gereken gerekçeler sayesinde taraflar, hükmün hangi maddi ve hukuki sebebe dayandırıldığını anlayabilecekleri gibi, karar aleyhine kanun yoluna başvurulduğunda da HUMK'nın 428. maddesi uyarınca Yargıtay incelemesi sırasında ancak bu gerekçe sayesinde kararın usul ve yasaya uygun olup olmadığı saptanabilecektir. Diğer bir anlatımla, Yargıtay denetimi ancak bir kararın gerekçe taşıması halinde mümkün olabilir. Açıklanmaya çalışıldığı üzere, mahkemece, tarafların tüm delilleri açıkça değerlendirilerek davanın hangi gerekçeyle reddedildiğinin karara yansıtılması gerekirken, yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesini, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkını ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkını ihlâl edecektir.

YHGK'nın 07.12.2011 tarih ve 15-708 E., 737 K. sayılı ilamında açıklandığı üzere; gerekçe, hakimin (mahkemenin) tespit etmiş olduğu maddi vakıalar ile hüküm fıkrası arasında bir köprü görevi yapar. Gerekçe bölümünde hükmün dayandığı hukuki esaslar açıklanır. Hakim, tarafların kendisine sundukları maddi vakıaların hukuki niteliğini (hukuk sebepleri) kendiliğinden (re'sen) araştırıp bularak hükmünü dayandırdığı hukuk kurallarını ve bunun nedenlerini gerekçede açıklar (Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder; Medeni Usûl Hukuku Ders Kitabı 6100 sayılı HMK'na Göre Yeniden Yazılmış, 22. Baskı, Ankara 2011, s. 472). Hakim, gerekçe sayesinde verdiği

hükmün doğru olup olmadığını, yani kendini denetler. Üst mahkeme de, bir hükmün hukuka uygun olup olmadığını ancak gerekçe sayesinde denetleyebilir. Taraflar da ancak gerekçe sayesinde haklı olup olmadıklarını daha iyi anlayabilirler. Bir hüküm, ne kadar haklı olursa olsun, gerekçesiz ise tarafları doyurmaz (A.g.e., s. 472).

Mahkemenin, davacı ile davalı şirket arasında sözleşme bulunmadığı, davalı şirketin dava konusu daireyi kooperatiften satın aldığı gerekçesi doğru ise de, kooperatif yöneticilerinin ağır ceza mahkemesinde mahkumiyet aldıkları iddiası üzerinde de durularak ve bilirkişi raporunda davalı kooperatif ile davalı şirketin kötüniyetli ve birlikte hareket ettikleri sonucuna varılması da tartışılarak ve davalı şirketin rapora itirazı değerlendirilerek, davacının, davalı yüklenici Kayser İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'nin, kooperatifin yöneticileri ile el ve işbirliği yaparak zarara uğradığı iddiası ile ilgili olarak yukarıda açıklanan ilkeye uygun, denetime elverişli gerekçe oluşturularak hüküm kurulması gerekirken, davanın sadece üye ile kooperatif arasındaki istemlere dayalı olarak ele alınmasına bağlı olarak davalı şirket hakkında da "davacı ve alacağı ile ilgileri bulunmadığı" gerekçesine dayalı olarak hüküm kurulmuş olması da doğru olmamıştır.

Diğer yandan, davalı Kayser İnş. Tic. San. Ltd. Şti. kendisini vekille temsil ettirmemesine rağmen davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesi, 27.12.2010 olan dava tarihinin, gerekçeli kararda 16.11.2011 olarak yazılması, davalı kooperatifin, "müflis" olduğunun gerekçeli karar başlığında yazılmaması da doğru olmamıştır.

3- Bozma nedenine göre, davacı vekilinin, davalı şirkete yönelik diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin davalı H.. E.. hakkında kurulan hükme yönelik temyiz itirazlarının reddine, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, davalılar müflis Büyük Bayındır Konut Yapı Kooperatifi ve

Kayser İnş. San. Tic. Ltd. Şti. yönünden verilen hükmün davalı yararına BOZULMASINA, (3) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin, davalı şirkete yönelik diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 27.10.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.